

De hoofdredacteur

De hoofdredacteur verstaat zich met de auteur', verzuchtte brigadegeneraal b.d. professor em. J.M.J. Bosch, hoofdredacteur van de *Militaire Spectator*. Het was weer een pittige gedachtewisseling geweest over de publiceerbaarheid van een artikel. De redacteuren wisten het: de discussie was gesloten, de hoofdredacteur had huiswerk. Hans Bosch besepte eens te meer dat ieder stuk zijn eigen dynamiek heeft en boog zich over de vraag hoe de intentie van de auteur het beste zou kunnen overkomen. En zo ging dat de afgelopen zestien jaar als hoofdredacteur en de veertien jaar daarvoor als redactielid. Deze cavalerist deed zijn werk met grote toewijding, gedrevenheid en inzet, maar de discussie, daar ging het hem vooral om. Hans Bosch vereenzelvigde zich met het oudste nog verschijnende militair-wetenschappelijk tijdschrift.

Het moet in de loop van 2012 zijn geweest dat Bosch voor zichzelf de knoop doorhakte. Op de van hem bekende wijze benaderde hij als mogelijke opvolger een zeer gewaardeerd oud-redacteur, die eerder met pijn in het hart afscheid moest nemen vanwege zijn werkzaamheden. Luitenant-generaal ir. R.G. Tieskens kon dan ook niet anders dan 'ja' zeggen. Hij voelde zich niet alleen vereerd, maar nam het stokje ook uit volle overtuiging over.

Met de komst van Richard Tieskens is de continuïteit zekergestellt, moet de vertrekkende hoofdredacteur hebben gedacht. Continuïteit heeft echter meerdere gezichten. Immers, ook in continuïteit is verandering een constante. Soms zijn veranderingen klein, van zwart-wit naar kleur; soms zijn ze groot, van de boodschapper naar de postduif, de telegraaf, de

fax en de e-mail. De continuïteit zal zich voortzetten in een gevarieerd aanbod van zowel wetenschappelijke bijdragen als opiniërende stukken op het gebied van krijgswetenschappen in de ruimste zin van het woord. De *Militaire Spectator* blijft een onafhankelijk, zelfstandig opererend orgaan. Criterium voor publicatie van artikelen is relevantie, inhoudelijke kwaliteit en leesbaarheid – en niet 'politieke correctheid'.

De *Militaire Spectator* is niet louter een militair vakblad. De doelstelling is het toegankelijk maken van krijgswetenschappelijke kennis voor een breed publiek en te fungeren als medium voor het debat over het vakgebied. In moderne termen noemt de nieuwe hoofdredacteur dit de '3D-benadering van de *Militaire Spectator: Disseminate, Development and Debate*'. Het redactionele beleid zal worden voortgezet, maar er zullen onvermijdelijke veranderingen zijn, niet in de laatste plaats omdat het blad binnen afzienbare tijd ook digitaal zal verschijnen. De vertrouwde papieren editie blijft bestaan en bij de leden van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap als vanouds in de brievenbus vallen. De abonnees vanuit Defensie zullen op een bepaald ogenblik het blad in hun digitale inbox ontvangen. Digitaal gaan biedt kansen de *Militaire Spectator* verder te verankeren buiten het officierskorps en de kleine groep journalisten, academici, politici en beleidsambtenaren die zich beroepshalve met militaire en veiligheidsvraagstukken bezighoudt. Online-discussies gaan tot de mogelijkheid behoren. Met het vertrek van Hans Bosch wordt derhalve tevens een nieuw tijdperk ingeluid. Het oudste wetenschappelijke maandblad in Nederland is daar

klaar voor en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

De vertrekkend hoofdredacteur schreef geschiedenis door het blad daadwerkelijk naar een wetenschappelijk niveau te tillen. De veranderingen in het krijgsbedrijf vereisen een meer academisch werk- en denkniveau van de officieren en de *Militaire Spectator* draagt hier in meerdere opzichten aan bij. Wetenschappelijk inzicht is nodig omdat tegenwoordig het politieke einddoel verschoven is van de beslissende strategische overwinning naar het creëren van voorwaarden die de totstandkoming van het politieke doel en de politieke intentie mogelijk moeten maken. Oorlogvoeren is dus niet langer een afgebakende militair-technische kwestie; de integratie van krijg en politiek is vergaand in een setting van gewapende politiek. Daarbij is het onmogelijk de krijg te bedrijven in een louter nationale context. Internationaliseren is ook ambtelijk en beleidsmatig een populair buzzword. De noodzakelijke verwetenschappelijking van de *Militaire Spectator* heeft een verschuiving in het actieve lezerspubliek opgeleverd, de internationalisering van het krijgsbedrijf leidt tot overwegingen om dit verder door te zetten.

De nieuwe hoofdredacteur ziet zich naast de digitalisering ook voor andere uitdagende vragen gesteld. Moet de *Militaire Spectator* bijvoorbeeld niet in het Engels gaan verschijnen? Nu vult het blad een niche in een wereld die door Angelsaksische publicaties gedomineerd wordt. Voorstanders poneren dat de Nederlandse krijgswetenschappelijke gedachten, ideeën en verrichtingen een groter bereik verdienen dan het eigen taalgebied. Naast principiële zorgen

om de toekomst van 'kleine' talen als het Nederlands, wijzen tegenstanders op de drempel die een vreemde taal kan opwerpen voor het lezen en het schrijven van artikelen. Kortom, de nieuwe hoofdredacteur zal het niet aan agenda ontbreken.

Het moderne krijgsbedrijf vereist een meer academisch werk- en denkniveau van officieren en de *Militaire Spectator* draagt daar aan bij

De redactie heeft met grote dankbaarheid voor zijn inzet, wijsheid en vriendschap afscheid genomen van het 'instituut' Hans Bosch. Zijn geest zal echter nog wel even rondwaren. Om in de woorden van één van redacteurs te spreken: 'De lucht van diesel en paardenmest vermengt zich met het verstommend geluid van motoren en paardengetrappel'. De eigen wijze en de intelligente, tactvolle, *indirect approach* van Hans Bosch wordt met de komst van Richard Tiekens voortgezet. De *Militaire Spectator* wil een lezenswaardig blad met toonaangevende artikelen blijven. Zowel de tijd als de hoofdredacteur plaatsen echter hun eigen stempel. Het is dan ook aan de nieuwe hoofdredacteur om in de veranderende, steeds complexere wereld en krijgswetenschappelijke omgeving een goede balans te vinden tussen toegankelijkheid, publiceerbaarheid, wetenschappelijkheid en het aanzwengelen van de discussie. De redactie wenst haar nieuwe boegbeeld wijsheid en veel plezier toe. ■